

СТУДЕНТСЬКІ СТУДІЇ

DOI: [10.26565/2311-2379-2023-104-12](https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-104-12)

УДК 339:004[65+43]

А. Г. НІКІФОРОВА

студентка

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9108-2838>, e-mail: n.nikiforova0903@gmail.com

ВПЛИВ УКРАЇНИ НА ДИНАМІКУ ЦІН СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ У СВІТІ

Війна в Україні 2022 року значно похитнула не лише українську економіку, а й залишила негативний відбиток у всьому світі. Збільшення рівня голоду, стрибок цін, введення обмежень на поставки, зміна підходів до зовнішньоекономічної діяльності – це наслідки, які потребують ґрунтовного аналізу місця України на світових ринках споживчих товарів та впливу подій в Україні на їх динаміку. У дослідженні було поставлено два завдання: охарактеризувати стан України на ринках продуктів аграрного сектору у світі за останні роки; шляхом побудови моделей кластеризації країн проаналізувати зв'язок між індексом цін та іншими соціально-економічними показниками в країнах світу після військової агресії Росії проти України. У статті представлені результати аналізу становища України на ринках споживчих товарів з поділом на 3 періоди, для кожного з яких охарактеризовано структуру експорту та імпорту, їх динаміку та ключові особливості зовнішньоекономічної діяльності України на той момент. Для візуалізації даних щодо динаміки цін на споживчі товари у світі оброблено датасет Global Food Prices Database з подальшим створенням зведених таблиць та побудовою гістограм з групуванням, за допомогою яких виявлено основні тенденції змін цін на основні категорії продуктів. Для розробки моделей кластеризації було створено та оброблено набір даних зі 105 країнами світу з їх розподілом на основні регіони світу: Азійсько-Тихоокеанський регіон та Центральна Азія, Субсахарська Африка, Близький Схід і Північна Африка, Латинська Америка та Карибський басейн, Європа та Північна Америка. Для кластеризації було використано 4 кількісні змінні: середня заробітна плата, ВВП на душу населення, індекс цін, % імпорту з України. Карти Кохонена та моделі кластеризації дозволили виділити 5 кластерів, кожен з яких відповідає набору країн зі схожими характеристиками щодо впливу війни в Україні на ці країни.

Ключові слова: **ринки споживчих товарів, індекс цін, війна в Україні, кластеризація, Python.***JEL Classification: C45, C55, F14.*

Постановка проблеми. 2022 рік став періодом справжніх випробувань для України. 24 лютого Росія вторглася на територію нашої країни. Хоча чутки про початок війни ходили вже давно, ніхто не був готовий на 100% до такого нахабного акту жорстокості від наших сусідів. Стало зрозумілим, що життя більше ніколи не буде таким як раніше.

Здавалося, що Україна може залишитися осторонь імпорту на експорті споживчих товарів у світі у 2022 році. Так, скорочення обсягів товарообігу дійсно було за підсумками січня-липня 2022 р., яке становило 21.3% порівняно з аналогічним періодом 2021 року, але завдяки підтримці більшості країн світу та грамотному проведенню методів підтримки економіки в кризовій ситуації Україна витримала, хоча все одно війна сколихнула весь світ. Не варто забувати про проблеми з логістикою, а саме з експортом через блокування морських портів та дуже обмежену пропускну здатність сухопутних доріг. Одним із наслідків війни в Україні стало зростання загрози глобальної продовольчої кризи та значне зростання світових цін на зернові та олію.

Аналіз останніх досліджень. Поведінка людей під час кризи та її вплив на економіку – предмет багатьох наукових досліджень. Варто згадати деяких науковців, які займалися подібними дослідженнями. Ігор Попов, Наталя Іщенко, Павло Щелін у своїй книзі «Конфлікти, що змінили світ» детально розглянули вплив військових конфліктів (у тому числі і першу хвилю війни у 2014 році) на всесвітню політику та економіку (Попов та ін., 2020).

Еріх фон Манштейн у роботі «Втрачені перемоги» розглядає не лише військову сторону питання у подібних конфліктах, а й прогнозування та аналіз економічної ситуації під час війни (Манштейн, 2004), чим ми і будемо займатися у нашій роботі.

У березні 2022 року Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй оголосив про створення Глобальної групи реагування на кризу з питань продовольства, енергетики та фінансів за сприяння Секретаріату ООН для координації глобальної відповіді на світові наслідки війни в Україні для глобальних продуктів харчування, енергії та системи фінансів. У результаті роботи цієї групи були наведені результати дослідження у вигляді брифу «Глобальний вплив війни в Україні на продовольчу, енергетичну та фінансову системи», де можна ознайомитися з поточною ситуацією, можливими наслідками, прогнозами, також рекомендаціями щодо подальших дій задля зменшення негативного впливу війни в Україні на розглянуті сегменти (Global Impact, 2022).

Також наразі є багато досліджень та статей 2022 року про вплив цієї війни на світ, але вони мають більш популярний формат та мають на меті привертання уваги більшої кількості читачів (такі публікації є у Forbes, BBC та інших).

Зараз на цю тему ще мало фундаментальних досліджень, які базуються на статистиці. Вплив війни в Україні у 2022 році є справді унікальними, адже ситуація, яка склалася, є безпрецедентною для 21 століття, бо ця війна є найбільшою в Європі після Другої світової війни.

Мета роботи. Виявлення зв'язків між зміною цін на них після початку війни Росії проти України та економічними показниками в різних країнах на підставі аналізу положення України на світових ринках споживчих товарів.

У дослідженні застосовані статистичні, графічні методи, методи візуалізації, кластерний аналіз, моделювання мовою Python.

Основні результати дослідження. По-перше, було розглянуто місце України на ринках споживчих товарів у світі. Умовно можна поділити час існування незалежної України на 3 періоди: до 2014 року, з 2014 по 2022 рік, після 24.02.2022 року. Кожному з цих проміжків часу був притаманний набір особливостей щодо позиціонування України в світі.

Україна до 2014 року – це країна з широкими перспективами розвитку агропромисловості з акцентом на рослинництво, які обмежувалися експортом та імпортом лише до країн СНД. У 2012 році найбільшу частку експорту займали саме продукти рослинного походження (насіння і плоди олійних рослин, овочі, продукція борошномельно-круп'яної промисловості) і, що не дивує, зернові культури складають майже 10% у обсязі всього експорту. Україну активно починають називати «житницею Європи» і вона стає одним з лідерів у багатьох галузях рослинництва (табл. 1).

Таблиця 1 – Обсяги виробництва основних рослинних культур в Україні та місце в світі у 2011 році

Table 1 – Volumes of production of major crops in Ukraine and their place in the world in 2011

	Країна	Обсяг виробництва	Місце у світі
Соняшник	Україна	8671 тис. т	1
Соняшник	Росія	8063 тис. т	2
Соняшник	Аргентина	3340 тис. т	3
Соняшник	Китай	2311 тис. т	4
Соняшник	Франція	1895 тис. т	5
Пшениця	Китай	117156 тис. т	1
Пшениця	Індія	87895 тис. т	2
Пшениця	Росія	56229 тис. т	3
Пшениця	США	54643 тис. т	4
Пшениця	Франція	36876 тис. т	5
Пшениця	Австралія	27897 тис. т	6
Пшениця	Україна	22324 тис. т	7
Картопля	Китай	95441 тис. т	1
Картопля	Індія	45632 тис. т	2
Картопля	Росія	30579 тис. т	3
Картопля	Україна	24248 тис. т	4
Картопля	США	20498 тис. т	5

Джерело: складено за даними (Головний сайт про агробізнес, 2022).

Традиційно до Російської Федерації постачалося найбільше товарів і ця частка постійно збільшувалась (22,6% у 2001 і 29% у 2011 роках від загальної кількості експорту). Найбільше товарів Україна також імпортувала з Російської Федерації. Тобто робимо висновок, що зв'язок між цими країнами був дуже тісним на економічному рівні. Варто зазначити, що у 6,5 разів зросла частка імпорту з Китаю у період з 2001 до 2011 року, що також свідчить про збільшення залежності від цієї країни. Саме таке становище призвело до повної перебудови економіки у 2014 році, коли ми були вимушені розірвати зв'язки з Росією.

Україна у період з 2014 року до 24 лютого 2022 року – це зовсім інша країна. Основні особливості – це швидка зміна напрямку розвитку до США та новий підхід до позиціонування України в світі (рис. 1).

	2001	2011	2021
Російська Федерація	56.1	40.9	14.7
США	3.4	5.2	14.5
Швейцарія	1.3	6	8.8
Велика Британія	3.4	5.1	6.1
Німеччина	2.9	3	5.5
Польща	0.9	1	3.5
Об'єднані Арабські Емірати	0.1	0.4	3.1
Кіпр	1.9	3.2	3
Туреччина	1.1	1.2	2.8
Ізраїль	0.6	0.8	2.8
Нідерланди	0.5	0.8	2.5
Угорщина	0.8	0.6	1.9
Мальта	0.9	0.6	1.9
Австрія	1.2	1.4	1.9
Франція	0.7	0.8	1.9
Данія	0.1	0.6	1.7
Єгипет	0.1	0.3	1.4
Індія	0.9	0.3	1.2
Естонія	0.1	1.2	1.1
Бельгія	1.9	2.4	1.1
інші	21.2	24.1	19.6

Рис. 1. Експортери товарів з України у 2001, 2011, 2021 роках, % загального обсягу
Fig. 1. Exporters of goods from Ukraine in 2001, 2011, 2021, % of total volume

Джерело: (Сологуб, 2022).

Перелічені вище заходи допомогли відносно швидко відновити у 2019 році показники експорту та імпорту, які були до 2014 року. Кабінет Міністрів вводить списки заборонених товарів для імпорту з Росії, Україна починає активно відновлювати військову промисловість, яка була занадто занедбана (табл. 2).

Тепер на світовій арені Україна стала одним з лідерів у багатьох рейтингах щодо обсягів виробництва зернових культур, соняшнику, картоплі, ягід та навіть шоколаду, займаючи позиції не нижче 8 місця. Відбувається покращення раціону українців, які почали споживати більше овочів та менше цукру. Україна встигла стати не лише помітним гравцем на світовому ринку споживчих товарів, а й один з ключових. Україна після 24 лютого 2022 року. Ціни на продукти харчування в березні зросли на 33,6% порівняно з минулим роком (рис. 2).

Таблиця 2 – Динаміка експорту та імпорту України у 2014-2018 рр., млрд дол. США
Table 2 – Dynamics of export and import of Ukraine in 2014-2018, billion dollars. USA

	ЕКСПОРТ						ІМПОРТ				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
Всього за рік	53.9	38.1	36.4	43.3	47.3	Всього за рік	54.4	37.5	39.2	49.6	57.1
Недорогоцінні метали та вироби з них	15.2	9.5	8.3	10.1	11.6	Мінеральні продукти	16.1	11.7	8.5	12.5	14.2
Продукти рослинного походження	8.7	8	8.1	9.2	9.9	Машини, обладнання та механізми	8.7	6.3	7.9	9.9	12
Машини, обладнання та механізми	5.7	3.9	3.6	4.3	4.7	Продукція хім. промисловості	6.8	5	5.6	6.5	7
Жири, олії тваринного та рослинного походження	3.8	3.3	4	4.6	4.5	Транспортні засоби	2.6	1.7	3	4.2	4.6
Мінеральні продукти	6.1	3.1	2.7	3.9	4.3	Недорогоцінні метали та вироби з них	3.3	2	2.3	3	3.6
Харчові продукти	3.1	2.5	2.4	2.8	3	Полімери, пластмаси та вироби з них	3.6	2.6	2.9	3.2	3.6
Продукція хім. промисловості	3.1	2.1	1.6	1.7	1.9	Харчові продукти	2.6	1.6	1.7	1.9	2.3
Деревина та вироби з неї	1.3	1.1	1.1	1.2	1.5	Текстильні матеріали та вироби	1.9	1.4	1.5	1.7	2
Продукти тваринного походження	1	0.8	0.8	1.1	1.2	Продукти рослинного походження	2	1.1	1.3	1.4	1.5
Текстильні матеріали та вироби	2.8	0.6	0.7	0.8	0.8	Деревина та вироби з неї	1.3	0.9	0.9	1	1.1

Джерело: складено за даними (Аналітичний портал «Слово і діло», 2019).

The FAO Food Price Index is now at its highest level since its inception in 1990

— FAO Food Price Index

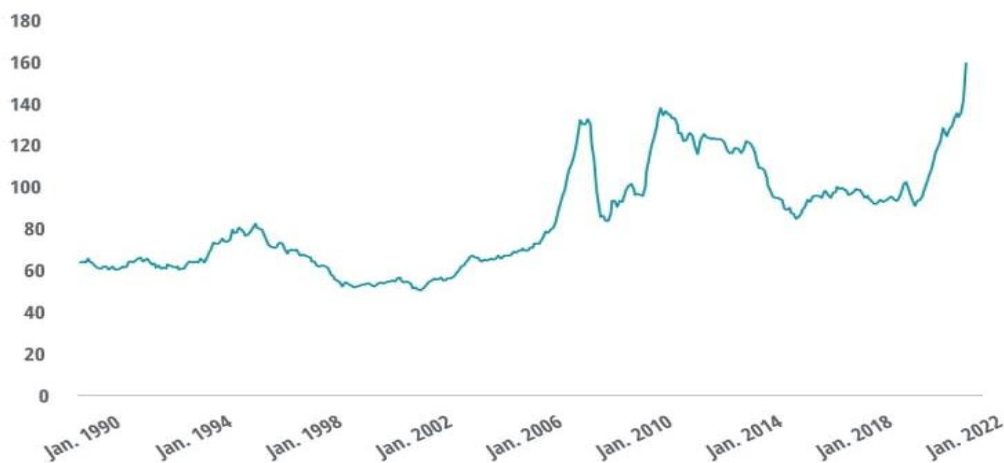

Рис. 2. Динаміка індексу споживчих цін у період з 1990 по 2022 роки
Fig. 2. Dynamics of the consumer price index in the period from 1990 to 2022

Джерело: Trading Economics. World Food Price Index (Tradingeconomics, 2022).

Станом на травень 2022 року під окупацією знаходилося приблизно 20% території України, що стало перешкодою не лише для посіву та збору врожаю, а й блокуванням шляхів для експорту та імпорту. Весь світ відчуває на собі вплив війни в Україні через підвищення цін (особливо на зернові та олію).

Поєднання вищих цін на продукти харчування та нижчих доходів також може скасувати деякі глобальні успіхи у скороченні бідності, досягнуті за останні два десятиліття. За даними Світового банку, пандемія в поєднанні з високою інфляцією та геополітичною напругою, ймовірно, збільшить кількість бідних на 75–95 мільйонів у 2022 році порівняно з прогнозами до пандемії (Worldbank, 2022). Відповідно до щорічного Глобального індексу голоду, дефіцит їжі може призвести до зростання недоїдання та голоду в майже 60 країнах – порівняно з 47 країнами до російського вторгнення в Україну.

На жаль, зростання цін на продукти харчування відбувається в той час, коли економіка щойно оговталася після дворічної пандемії. У цей період, коли економічна активність стагнувала, багато урядів підтримували споживачів і підприємства. У результаті рівень боргу та дефіциту в середньому зріс у всьому світі. Такий фінансовий стрес обмежить здатність країн, що розвиваються, надавати допомогу своєму населенню через субсидії та трансферти. А слабкість валюти може збільшити тягар покупки продовольства на глобальному ринку, де більшість товарів оцінюється в доларах. Тобто під загрозою соціальна та економічна стабільність. Окремі випадки протестів, спричинені різким зростанням цін на продукти харчування та пальне, вже трапляються в різних куточках світу. Країни Північної Африки та Азії, які в основному залежать від Росії та України щодо основних потреб у споживчих товарах, можуть опинитися у значно гіршій ситуації, якщо конфлікт триватиме тривалий час.

Не дивлячись на всі негаразди, Україна продовжує свою зовнішньоекономічну діяльність.

Далі було проведено аналіз динаміки цін на споживчі товари у світі за допомогою датасету Global Food Prices Database (The Humanitarian Data Exchange, 2021). Він був вручну доповнений великою кількістю корисної інформації. Також набір даних пройшов вичистку та ретельну обробку, що дало змогу за допомогою зведених таблиць побудувати візуалізацію, а саме гістограми з групуванням.

Для порівняння та більш детального аналізу стану цін на групи товарів в Україні додатково було обрано та оброблено набір даних Ukraine–Food Prices (The Humanitarian Data Exchange, 2021). Аналіз дозволив виявити певні закономірності. Наприклад, ціни на зернові культури за 8 років в середньому виросли у 4 рази, причому найбільший стрибок відбувся у 2022 році. Найвагоміших змін у 2022 році зазнали м'ясо, риба та яйця. Середні ціни на них зросли на 16 грн у порівнянні з аналогічним періодом 2021 року. По інших категоріях теж спостерігається значний стрибок цін саме у 2022 році.

Щодо світових цін, то серед усіх категорій, так як і в Україні, ціни на зернові найбільше виросли у порівнянні з аналогічним періодом 2021 року. Знову можемо зробити висновок, що саме війна в Україні стала найвагомим фактором у зростанні цін на зернові культури, адже наша країна належала до лідерів з виробництва зернових культур. Також є значне зростання цін на овочі та фрукти. Взагалі по всіх категоріях ціни збільшилися. На м'ясо, рибу, яйця, олію (Україна протягом 10 років була в переліку лідерів з виробництва соняшнику), молочні продукти та готові продукти харчування ціни були стабільними протягом декількох років до початку війни в Україні.

Наостанок була зроблена кластеризація. Ми використали кластеризацію для виділення груп країн, які є однорідними за набором певних показників, серед яких індекси цін за категоріями товарів. Таким чином ми намагались зв'язати зміни динаміки цін з іншими характеристиками і з'ясувати профіль країн, представлений цими показниками, який відповідає різним значенням індексу цін.

Отже, в результаті ми сформували базу даних із 105 країн, які мають такі характеристики (8): назва країни, середня заробітна плата, ВВП на душу населення, індекс цін, регіон, загальний імпорт, імпорт з України та % імпорту з України.

Кластеризацію було проведено методом K-means. Для визначення оптимальної кількості кластерів було застосовано 2 методи: метод ліктя та метод силуету, обидва з яких рекомендували виділення або 2, або 5 кластерів. Виділення 2 кластерів є досить примітивним та не дає змоги зробити якісні висновки. Тому було вирішено зробити поділ на 5 кластерів та порівняти результати (рис. 3).

Таким чином, маємо 5 кластерів (груп країн) з наступними характеристиками:

1. Як очікувалося, виділився кластер з найвищими доходами, низьким індексом цін і невеликою залежністю від імпорту з України (кластер 3). Сюди належать 7 країн, які належать до найрозвиненіших у регіоні Європа та Північна Америка: Німеччина, Австрія, Фінляндія, Канада, Бельгія, США та Нідерланди. Хоча зазначу, що за 2022 рік імпорт Німеччини з України виріс майже на 5%.

2. Країни, які мають найвище зростання цін, розділилися на 2 групи: з більшими доходами і імпортом із України (кластер 2) 25 країн і меншими значеннями таких показників (кластер 1) 54 країни. Але відсоток імпорту із України в цих кластерах високий: займає друге та третє місце. До цих кластерів відносяться багато країн Азійсько-Тихоокеанського регіону та Центральної Азії, а також усі країни Субсахарської Африки.

3. Нарешті, країни із середнім зростанням цін також поділилися на 2 кластери, які відрізняються рівнем доходів: кластер з більшими доходами має меншу залежність від імпорту із України (кластер 0). У цей кластер потрапили 10 країн: Японія, Росія, Хорватія, Словенія, Португалія, Польща, Литва, Панама, Туреччина, Ізраїль. До речі, у 2022 році Португалія почала набагато більше імпортувати з України.

4. Відмітимо, що кластер 4 складається із країн, що мали найвищий рівень імпорту із України та середній рівень доходів. Вони зазнали середнього зростання цін. Сюди відносимо 9 країн: Китай, Білорусь, Казахстан, Таїланд, Аргентина, Коста Ріка, Домініканська Республіка, Мексика, Лівія.

	AVG wage 2022, \$	GDP per capita. 2021	Price_Index	% Import from Ukraine
0	1227.000000	36690.300000	113.380000	0.701200
1	205.425926	3596.240741	117.451111	0.967870
2	422.120000	12372.600000	118.144000	1.333000
3	2882.857143	59347.571429	108.057143	0.181429
4	598.444444	22224.666667	114.544444	1.397889

Рис. 3. Характеристики п'ятих кластерів за результатами кластеризації K-means
Fig. 3. Characteristics of five clusters based on the results of K-means clustering

Джерело: авторська розробка

Висновки. Результати дослідження, які мають новизну, полягають в виділенні груп країн, котрі мають близькі значення індексу цін та набору економічних показників (ВВП, середня заробітна плата, частка імпорту із України), що дозволяє говорити про існування певного зв'язку між ними та зміною цін внаслідок війни. Зокрема, виділено групи країн з найбільшим та найменшим індексом цін і дана їх характеристика за показниками ВВП, заробітної плати і залежністю імпорту від України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Попов І., Іщенко Н., Щелін П. Конфлікти, що змінили світ. Київ, 2020. 186 с.
- 2 Манштейн Е. Втрачені перемоги. Zenith Press. 2004. 592 с.
- 3 Global Impact of war in Ukraine on food, energy and finance systems. United Nations, 2022. 22 p.
- 4 Огляд українських аграрних ринків. 2022. *Головний сайт про агробізнес* : веб-сайт. URL: <https://latifundist.com/market-review>
- 5 Сологуб І. Географія зовнішньої торгівлі України. 2022. *Вокс Україна* : веб-сайт. URL: <https://voxukraine.org/geografiya-zovnishnoyi-torgivli-ukrayiny/>
- 6 Як змінювався експорт та імпорт України в 2014-2018 роках. 2019. *Аналітичний портал «Слово і діло»* : веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/04/10/infografika/ekonomika/yak-zminyuvavsya-eksport-ta-import-ukrayiny-2014-2018-rokax>
- 7 World Food Price Index. 2022. *Tradingeconomics* : веб-сайт. URL: <https://tradingeconomics.com/world/food-price-index>
- 8 Global Progress in Reducing Extreme Poverty Grinds to a Halt. 2022. *Worldbank* : веб-сайт. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/10/05/global-progress-in-reducing-extreme-poverty-grinds-to-a-halt>
- 9 Global Food Prices Database. 2021. *The Humanitarian Data Exchange*: веб-сайт. URL: https://data.humdata.org/dataset/wfp-food-prices?force_layout=desktop

Стаття надійшла до редакції 10.01.2023

Стаття рекомендована до друку 25.05.2023

REFERENCES

1. Popov, I., Ishchenko, N., Shchelin, P. (2020). Conflicts that changed the world. Kyiv. (in Ukrainian)
2. Manstein, E. (2004). Lost victories. Zenith Press. (in Ukrainian)
3. Global Impact of war in Ukraine on food, energy and finance systems. (2022). United Nations, 2022.
4. The main site about agribusiness (2022). Overview of Ukrainian agricultural markets. Retrieved from <https://latifundist.com/market-review>
5. Sologub, I. (2022). Geography of foreign trade of Ukraine. Retrieved from <https://voxukraine.org/geografiya-zovnishnoyi-torgivli-ukrayiny/>
6. Analytical portal "Word and deed" (2019). How the export and import of Ukraine changed in 2014-2018. Retrieved from <https://www.slovoidilo.ua/2019/04/10/infografika/ekonomika/yak-zminyuvavsya-eksport-ta-import-ukrayiny-2014-2018-rokax>
7. Tradingeconomics (2022). World Food Price Index. Retrieved from <https://tradingeconomics.com/world/food-price-index>
8. Worldbank (2022). Global Progress in Reducing Extreme Poverty Grinds to a Halt. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/10/05/global-progress-in-reducing-extreme-poverty-grinds-to-a-halt>
9. The Humanitarian Data Exchange (2021). Global Food Prices Database. Retrieved from https://data.humdata.org/dataset/wfp-food-prices?force_layout=desktop

The article was received by the editors 10.01.2023

The article is recommended for printing 25.05.2023

A. NIKIFOROVA, Student, V.N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9108-2838>, e-mail: n.nikiforova0903@gmail.com

THE INFLUENCE OF UKRAINE ON THE DYNAMICS OF CONSUMER GOODS PRICES IN THE WORLD

The war in Ukraine in 2022 significantly shook not only the Ukrainian economy, but also left a negative impression on the whole world. An increase in the level of hunger, a jump in prices, the introduction of restrictions on supplies, a change in approaches to foreign economic activity – similar headlines can be found more and more often, which indicates an increased interest and the need to analyze the impact of Ukraine on the dynamics of consumer goods prices in the world. Moreover, this war is the largest full-scale war in Europe since the Second World War. The work analyzed Ukraine's position on consumer goods markets, divided into 3 periods, for each of which the structure of export and import, their dynamics, and key features of Ukraine's foreign economic activity at that time were characterized. To visualize data on the dynamics of prices for consumer goods in the world, the Global Food Prices Database dataset was processed, followed by the creation of consolidated tables and construction of histograms with grouping, which revealed the main trends in price changes for the main categories of products. A dataset of 105 countries was also created and processed, with their distribution into the main world regions: Asia-Pacific and Central Asia, Sub-Saharan Africa, Middle East and North Africa, Latin America and the Caribbean, Europe and North America. Self-organizing maps and clustering models made it possible to identify 5 clusters, each of which corresponds to a set of countries with similar characteristics regarding the impact of the war in Ukraine on these countries. Four quantitative variables were used for clustering: average salary, GDP per capita, price index, % of imports from Ukraine.

Keywords: **consumer goods market, price index, war in Ukraine, clustering, Python.**

JEL Classification: C45, C55, F14.

Як цитувати: Нікіфорова А.Г. (2023). Вплив України на динаміку цін споживчих товарів у світі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*, (104), 108-114. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-104-12>

In cites: Nikiforova A. (2023). The influence of Ukraine on the dynamics of consumer goods prices in the world. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, (104), 108-114. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-104-12> (in Ukrainian)